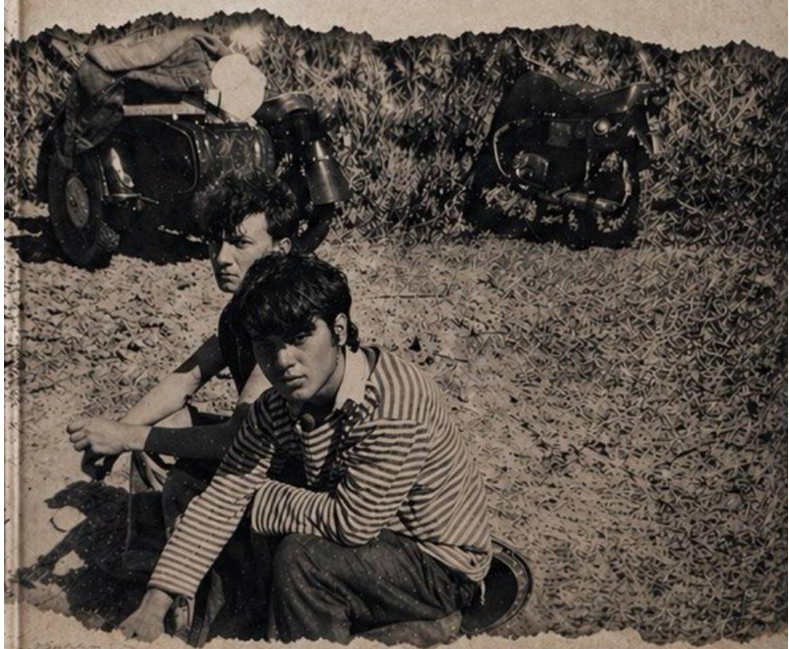

Лист татові

слова, які я не встиг сказати,
але нарешті написав

для тих, хто рано втратив,
але не перестав любити

Автор: Володимир Ліпінський

Владимир Липинский

Лист татові

<https://litres.ru/74227113>

SelfPub; 2026

Аннотация

Є розмови, які ми відкладаємо, бо здається — ще встигнемо. Є слова, які роками стоять десь у горлі. Є питання, на які вже ніхто не відповість.

Ця книга — не про правильні висновки й не про красиву історію. Це чесний лист батькові. Про пам'ять, біль, образи, любов і все те, що залишається всередині, коли сказати вчасно не вдалося.

- особистий лист, який став книгою
- спогади, про які зазвичай не говорять уголос
- чесна історія без прикрас і виправдань
- слова, в яких багато хто впізнає себе

Содержание

Глава	4
Конец ознакомительного фрагмента.	24

Владимир Липинський

Лист татові

Глава

Лист татові
слова, які я не встиг сказати,
але нарешті написав
для тих, хто рано втратив,
але не перестав любити

Автор: Володимир Ліпінський

*Іноді лист – це все,
що залишається.*

Ця книга – лист батькові,
якого більше немає поруч.
Лист, у якому я кажу все,
що не встиг сказати, коли він був живий.

Про біль, про любов, про пам'ять,
про моменти, що залишилися лише всередині.
Про те, що означає – втратити рано

І навчитися жити з цією порожнечею.

Я написав цей лист,
Щоб відпустити свій біль.

І сподіваюся, що він допоможе і тобі
Висловити те, що ти тримав у собі так довго.

Ти не один.

Напиши свій лист.

Ця книга — не про батька.

І не лише про минуле.

Вона про розмову, яку багато хто з нас так і не встиг про-
вести.

Про почуття, які ми звикли ховати глибоко всередині —
тому що страшно, боляче або «вже пізно». Про злість, об-
разу, сором, любов — усе одразу, в одній людині. В одному
дитинстві. В одній пам'яті.

Я написав цей лист не тому, що знав відповіді.

А тому, що зрозумів: якщо не сказати — це буде жити
всередині все життя.

Ця книга може бути корисною тим, хто:

- рано втратив батьків,
- не сказав важливі слова вчасно,
- носить всередині непрожиті емоції,
- живе з внутрішнім діалогом, який ніколи не закінчується.

Можливо, ви впізнаєте в цих рядках себе.

Можливо, згадаєте те, про що давно намагалися не думати.

А можливо — вперше дозволите собі відчувати це до кінця.

Ця книга не дає інструкцій.

Вона дає простір.

Простір, де можна:

- зупинитися,
- визнати свій біль,
- перестати тікати від минулого,
- і, нарешті, сказати те, що мало бути сказано.

Якщо після прочитання вам захочеться написати свій лист — значить, усе було не даремно.

Дорогий тату...

Нісенітниця, я ніколи так до тебе не звертався. Тату, мені тебе дуже бракує. Щоб ти зрозумів, наскільки сильно, я вже при словах «бракує» ледь стримав емоції й мало не розплакався. На жаль, ми з тобою так жодного разу й не поговорили за все твоє життя. Або це лише в моїй пам'яті так залишилося. Але все-таки думаю, ми жодного разу так душевно й про все не поговорили. Я завжди чую від усіх і сам так думав, що лише дітям потрібні батько й мати, але це не так. Ти мені дуже потрібен і зараз. У мене таке враження, що ми стільки разів розмовляли бодай про щось, що це можна перерахувати на пальцях. Твоє повчання я несу через усе своє життя,

і для мене на підсвідомому рівні це наче вбудована установка. Коли ти після чергового скандалу з мамою пішов зі мною кудись і, зупинившись, нахилився та сказав: «Подивися на мене, подивися на нашу сім'ю, подивися, як ми живемо... Якщо тобі подобається — роби все те саме, що і я, і ти будеш так само жити. Якщо не подобається — вчися, розвивайся й не повторюй моїх помилок. Не йди моїми слідами».

Усе своє свідоме життя я ставлю собі одне й те саме запитання: невже я не там само, чи не припускаюся тих самих помилок, чи не таке саме життя я проживаю та обманюю себе, що я інший і в мене все під контролем? Так я жодного разу й не зміг попросити у тебе поради у свідомому віці, так я тобі не зміг показати, що побудував, що втратив, з чим впорався, а де розклеївся. Так і не зміг з тобою поділитися радістю від кожної перемоги й попросити підтримки, коли не було сил боротися й хотілося скласти зброю. Хочу запитати, що робити далі або як виправити це... Я кілька разів намагався поговорити з тобою на місці, де ти був похований, але це в мені точно не знаходило відгуку. Я відчував, що це дешеве слідування прикладу людей, які розмовляють з мармуровими плитами чи хрестами на кладовищі. Як тільки я відкривав рота, запитуючи: «Ну як ти тут?», сам собі й відповідав, мовляв, серйозно? Його там немає, а навіть якби й був, відповідь очевидна. Все в мене виходить із логіки, і, якщо немає логіки, я не бачу сенсу. Потім зазвичай я кажу коротку фразу: «У мене все чудово, не переймайся». Або: «Ти

можеш мною пишатися й не перейматися, я досяг більшого та не пішов твоїми слідами». Нісенітниця... І, прощаючись, йшов. Як мені тебе не вистачає! Я вже дорослий, але ти мені дуже потрібен. Я так хочу тобі похвалитися, я так хочу, щоб ти сказав мені: «Воха, ну ти дав...»!

І ось я лежу на пляжі, пишу тобі листа, і сльози котяться по щоках. Мені здається, ніби я розмовляю з тобою. Який же я дурник, який непереборний дурень... Чому раніше мені не спало на думку поговорити з тобою саме так? Пам'ятаю, ти один називав мене Воха. Ти мене покинув нібито не так вже й рано, але тебе ніби й не було давно. Я жодного разу тобі не казав, що мені соромно за тебе, що я хочу пишатися тобою, але, оскільки ти наркоман, я син наркомана для сусідів, і краще бути інкогніто для всіх інших. Так мені здавалося набагато легше: бути просто хорошим, приємним підлітком, коли друзі приводять додому, а їхні батьки тебе не знають. З усім тим хочу тобі сказати, що ти для мене завжди був найавторитетнішим чоловіком у світі. Ти вмів абсолютно все. Все, про що тебе запитаєш, — ти все знаєш, все, за що ти брався, — ти вмів зробити. Я на тебе злився, і, може, ця злість є й досі. Злився тому, що ти міг би домогтися чого завгодно, всього, чого сам забажаєш. Але тобі це просто було не потрібно. Я тебе і любив, і ненавидів.

Пам'ятаю, я завжди хотів вирости, щоб дати тобі відсіч за маму, щоб захистити її. Усе моє дитинство було немов випробуванням, у якому мати — алкоголічка, а тато — нарко-

ман. Ви сварилися ніби постійно, і це чули всі сусіди, а багато хто й бачив, бо наш двір був як на долоні через гнилі дошки на паркані.

Зараз сиджу й думаю, намагаюся пригадати, і мені здається, що ти насправді маму й не бив, а просто захищався від її нападів і образ. А може, й ні. Все в моїй пам'яті може бути лише малюнком, плодом моєї уяви або дитячим поглядом на ситуацію, який зафіксувався в моїй пам'яті на все життя так, як я це зміг сприйняти через дитячу свідомість. Мама плаче — значить, тато поганий. Все просто. Я так хотів вирости й покарати тебе, поставити на місце... Ви мені говорили: чоловіки повинні захищати жінок. Значить, маму потрібно було захистити. Я жодного разу не пам'ятаю маму з синцем на обличчі, ось я б тебе й запитав зараз: це було насправді, чи я пам'ятаю лише те, що хотів запам'ятати? Я тебе боявся. І з такою самою силою я тобою пишався й захоплювався. І ти не хотів, і я не знав, що, можливо, все не так, як бачили мої дитячі очі. І ти мені вже не відповіси ні на одне запитання. Виходить, я можу лише міркувати в той чи інший бік і вибрати варіант, який, на мій погляд, є найоб'єктивнішим. А насправді я вибираю той варіант, у який сам хочу повірити.

Мені досі сниться твоя агресія, сімейний скандал, і я — безпорадна дитина, якій ще трохи потрібно підрости, щоб дати тобі відсіч. Щось завжди мене зупиняє. Яка причина цього одного й того самого сну — мені не зрозуміти, але він повторюється знову й знову. Твоя фраза «не лізь у бійку, як-

що не віриш у свою перемогу» живе зі мною все життя. Може, саме тому я так і не вступив з тобою в сутичку. Як це все безглуздо. Бувчи дитиною, я тільки засуджував своїх батьків. Сотні разів я горів від сорому, коли доводилося ходити в зимовому одязі влітку. Кожного разу, коли я, щоб поїсти черешні, змушений був у сусідів обривати для них всю черешню, щоб вони дозволили забрати й собі трохи. Я так хотів, щоб ти мені її просто купив. Мені було так соромно, коли мої однолітки бачили, як я йду з відрами черешні. Вони сиділи в тіні біля паркану на велосипедах, з дівчатами, які мені дуже подобалися. Але коли вони бачили, в який сарай, в який розвалений будинок я заходив, я просто горів від сорому. Я сідав на кухні й ридав, як білуга. Я кричав у голос: «Навіщо ви мене народили на цей світ у таку бідність? За що мені цей сором?...» Мені тепер соромно вийти на вулицю й показатися на очі дівчатам, які мені так подобалися. Я ніколи не зможу з ними кататися на велосипеді, як нормальна дитина. А якщо вони дізнаються, хто мої батьки, на мене взагалі дивитимуться як на прокаженого. Для мене це були величезні муки.

Я просто хочу розповісти тобі, що відбувалося в моєму житті і як я це бачив. Я ненавидів тебе за те, що ви так і не купили мені велосипед, і я так і не зміг покататися з дівчатами в одній компанії. Я розумію зараз, що ти як батько нічим мені не зобов'язаний, як і я тобі. Ти жив своїм життям як міг, або як хотів, або як вийшло. Якби ти знав, як я зрадів спортивному фіолетовому велосипеду з 12 або 9 пе-

ремиканнями швидкостей. Я був так радий, що дядько Ігор або Віталік приїхав до тебе на цьому велосипеді, що мало не луснув. Але це був мій день народження, і я ваш план відразу розкусив. Не міг повірити, що ви з дядьком так вирішили мене привітати. Я, правду кажучи, жодного подарунка не пам'ятаю від тебе на свій день народження або Новий рік. З самого ранку мій настрій був на висоті. Кожну секунду я чекав, поки ви розгубитеся і скажете щось на кшталт: «Ну що, з днем народження! Крути педалі на здоров'я!» Мені було так цікаво, якого біса дядько дозволив собі поїхати в магазин на моєму вже, по ідеї, велосипеді. Але коли дядько не повернувся, мій світ знову провалився під землю. Я пам'ятаю, я тобі цього не розповідав, напевно, боявся. Але коли я знову зустрів дядька, я запитав його, як він міг так вчинити — привезти й одразу забрати велосипед у мій день народження, коли всі знали, як я мрію про велосипед. І знаєш, що він відповів? Він запитав, чому ж я не сказав йому, що у мене день народження. Мій рідний дядько. Я не здивуюся, якщо ти тоді теж не згадав. У мене в голові ніби каша: щось пам'ятаю добре, щось — наче сон із чужого життя, а найприкріше — що здебільшого пам'ятаю лише погане.

Мені було соромно, що у нас у дворі багато років лежала величезна купа сміття, наче міське звалище, і це було справді жахливо. Я уявляю, які там могли бути або навіть були хвороби. Найдивніше, що ані ти, ані мама не сварили нас за те, що ми продовжували викидати туди сміття щодня, і ви з

мамою робили те саме. У моїй пам'яті або вже уяві ви досить свідомі люди, яким абсолютно не властиво перебувати в такому оточенні, а тим більше бути його творцями. Я засуджував тебе і маму нескінченну кількість разів і тим самим брав на себе роль батька. Зараз я усвідомлюю, що природа влаштована трохи інакше: батьки повинні бути батьками, а діти не повинні вчити батьків. Не знаю, може, ти був настільки продуманим стратегом, що поставив своє життя на карту в обмін на моє виховання та розвиток, а може, це збіг обставин, або взагалі я все це собі накручую і просто намагаюся, як зазвичай, отримати відповіді на питання, які у мене є в голові, логічним шляхом. А у долі з цього приводу інша думка, і відповіді на свої питання я вже навряд чи зможу отримати, принаймні в цьому фізичному світі.

Я хотів бути таким, як ти, у всьому, але тільки кращим. Це здавалося неможливим. Я, швидше за все, так цього хотів і досі хочу, що навіть не помітив, як це стало моїм звичним станом — бути кращим, сильнішим, швидшим, добрішим, турботливішим. Якщо десь це не виходило, я не знаходив собі місця, і зараз це теж простежується. Навіть маючи вже свою дитину, я передав їй цю рису характеру, цю програму. У що б ми не грали, хоч у перегони, якщо Мішель мене не виграє, вона буде плакати без зупинки. У мене майже ніколи немає душевного спокою. Якщо я нікуди не біжу й не думаю про роботу або розвиток хоча б годину, мені стає ніяково, але при цьому які неймовірні 60 хвилин щастя, коли

не потрібно нікуди бігти! Уявляєш, у якому стресі я живу? Моя дружина Крістіна займається квантовою психологією, в якій існує практика, що дозволяє зайти в поле людини й відчувати її стан та емоції. Крістіна почала плакати від того, що, увійшовши в моє поле, відчула таку кількість тривоги й неспокійних думок. Вона запитала мене, що це було, звідки стільки думок, звідки стільки страху й тривоги. Я видихнув із полегшенням, що хоч хтось зміг мене хоча б на пару секунд по-справжньому відчувати. Я пояснив, що це мій звичайний стан, і тепер вона може мене трохи розуміти, коли я дещо знервований або нестриманий у дрібних ситуаціях. У мене залишилося стільки негативу та різних упереджень з дитинства, що мені знадобиться ще дуже багато часу й зусиль, щоб позбутися всього цього. Я не скажу, що це погано — скоріше, це добре.

Зовсім недавно до мене прийшло легке усвідомлення того, що життя — це не кількість досягнутих цілей чи перемог. Це не фінішувати на схилі років з коханою людиною та якоюсь накопиченою сумою грошей, яку ти поставив собі за мету. Це отримувати щодня якомога більше посмішок, радості та різноманітних емоцій. І тоді фініш перестане бути таким вже й важливим у принципі. Адже життя може тривати тисячі й тисячі годин, а щасливий фініш може бути зовсім коротким. І тут я зрозумів, чому у самурая немає мети — у нього є тільки шлях. У мене стільки турбот у більшій частині мого життя, що я мрію побути без телефону хоча б

один день. Але на мені стільки відповідальності: сім'я, бізнес — все на мені, і це зовсім неможлива розкіш — просто побути в тиші, без телефону.

А ще в 13 років я був готовий продати нирку, щоб купити хоч якийсь чорно-білий кнопочковий телефон і листуватися ночами з друзями. Ми дзвонили одне одному на кілька секунд і роз'єднувалися, бо далі це вже коштувало грошей. Я вважав дурними людей, які розмовляли 6–7 секунд і витрачали на це гроші. Навіщо витрачати гроші, якщо можна 3–4 рази зателефонувати по 2 секунди й нічого не витратити? А тепер я мрію кілька днів побути без зв'язку, щоб хоч трохи відпочити, побути наодинці зі своїми думками й відповісти самому собі на всі питання.

Я знайшов практику, яка називається «віпасана». Це коли ти не розмовляєш і не дивишся нікому в очі певну кількість днів. Якось я поїхав на південь Франції, знайшов будиночок у горах, у самій глушині, де поруч не було абсолютно нічого, крім лісів, гір і полів, і влаштував собі віпасану. Три дні я був без телефону, телевізора, людей і будь-якої техніки. У мене навіть годинника не було в будинку. Мій стрес у першу добу був на межі. На другий день я вже був спокійний і умиротворений, як ніколи. На третій день я навчився цінувати все, що є в моєму житті. Я побачив усе, чого вже досяг, і те, що вже встиг знецінити та частково почав втрачати. Те найсправжніше, до чого все життя прагне розумна людина. Я на сто відсотків досяг щастя й неймовірної радості в цьо-

му житті. А в щоденній метушні та перегонах перестав так ясно бачити, яка в мене прекрасна, красива, любляча і кохана дружина. Дитина — моє маленьке янголятко, якого я обожнюю. Будинок, машина, бізнес, подорожі, поїздки — у мене є все на світі, що потрібно, а я в тривозі та стресі все знецінюю. Настільки знецінюю, що, написавши свою книгу, мені було соромно про це сказати людям. Як таке може бути? Як? А все тому, що думки у мене такі: хто ти і звідки, щоб книгу видавати, та ще й щоб люди її читали? Ось такі проблеми у мене в голові, які хотілося б з тобою, тату, обговорити. Важко це все. Нікому навіть розповісти, бо усвідомлюю, що навряд чи мене зрозуміють ті, хто не мав жодного зв'язку з моїм дитинством або не переживав подібного досвіду.

Я не можу описати словами, в якому напруженому й виснаженому стані я зараз перебуваю. Мені зараз дуже важко морально витримувати ті тяготи й відповідальність, які покладені на мене. Або які я сам на себе взяв. Люди зі сторони бачать, який я успішний, і, найімовірніше, думають, що все це далось мені легко, а сьогодні я хочу плакати від втоми. Мені здається, що саме сьогодні все почне руйнуватися. Поруч зі мною люди, які навіть приблизно не були на моєму місці. Я не відчуваю, що є хоч хтось у цьому світі, хто може мене зрозуміти, кому я можу виплакати і отримати батьківську підтримку.

Позавчора я сидів зі своїм другом у барі, дивився футбол. Гralи «Реал Мадрид» і «Барселона». У кожен напруже-

ний момент мій друг Сергій, якому 45 років, дзвонив своєму батькові й казав: «Ну як вони так судять?» або ділився радістю від забитого гола. Мені хотілося плакати від туги — як же мені хотілося зробити те саме: зателефонувати тобі і крикнути: «Гоооол! Тату, гол!» Я просто сказав Сергію, як же це круто. Він, звичайно, мене не зрозумів, бо для нього це звичайний перегляд футболу з татом.

Пам'ятаю, як кілька разів, коли ти був удома і все ніби було добре, ти розповідав про своє дитинство, а я просив тебе зупинитися, дати мені перепочити — я сміявся так, що не міг розігнутися від болю в животі. Ці історії я пам'ятаю й досі. Хороші моменти теж були. А потім пам'ятаю, як твоя сестра Світлана сиділа зі мною в кімнаті на дивані за спиною, поки я грав на підлозі, і чхала, бо підсіла разом з тобою на голку. Я вже навчився не звертати уваги на погані речі й намагався не реагувати на те, що відбувається, але коли її соплі потрапили на мою улюблену спортивну кофту, я зі сльозами на очах побіг до тебе скаржитися. Я не розумів, що відбувається, навіть коли бачив на власні очі, як ти намагався її реанімувати, повернути до життя, адже поки я тебе покликав, вона задихнулася від передозування. Ці травми залишилися зі мною.

Зараз я розумію, що перейматися кофтою, коли на твоїх очах помирає людина, — це ненормально і навіть абсурдно. А мені було, напевно, років шість. Це просто жахливо. Як ти, такий у моїх очах розумний, обізнаний і грамотний, міг

допустити таке? Щоб я бачив, як ти приводиш своїх друзів до нас із сестрою в спальню, зачиняєш штору, адже дверей не було, і ви починаєте там колотися, поки мама на базарі вколює, а потім від втоми топить своє горе в алкоголі. Ти хоч розумієш, що кожного разу, коли твої друзі виходили зі спальні, відсуваючи штору, ми з сестрою бачили, як ти або твої друзі натягують шланг і колються в палець, пах, п'яту або в інші місця, де навряд чи поліція побачить сліди? Ти розумієш, що, згадуючи все, що було в моєму дитинстві, мені все складніше повірити в те, що можна покласти своє життя заради того, щоб твій приклад став показовим? Це травми на все життя.

Я лише нещодавно згадав про тітку, розповів дружині — вона була в шоці, а я просто забув, бо в дитинстві бачив речі, які були набагато страшнішими. Знаєш, дружина якось сказала, що боїться великих грошей, бо не хоче помирати. Я не зрозумів, про що вона, і вона пояснила, що, на її думку, якщо у неї буде багато грошей, її обов'язково захочуть вбити. І вона думала, що так у всіх. Я можу собі уявити, скільки у мене подібних хибних переконань, які для мене здаються нормою, але насправді такими не є. А оскільки ми не можемо виправити проблему, не знаючи про її існування, ми живемо з цими травмами все життя і калічимо оточення — дружину, дітей, онуків, навіть не усвідомлюючи цього.

Вже є як є, і я розумію, що минуле не змінити. Мені сьогодні дуже важко, і я хочу, щоб мене вислухали, але не вва-

жали, що я плакса чи слабак. Мені просто хочеться жити як у фільмі, де я приїжджаю до батьків на ранчо або в заміський будинок, і ми з тобою роками збираємо старий автомобіль, гвинтик до гвинтика, болтик до болтика, не поспішаючи доводимо його до ідеалу, наприклад, Ford Mustang Shelby 1967 року, і знаємо, що скоро прокотимося на ньому з вітерцем. Але деяким мріям судилося залишитися мріями. Я вже ніколи не познайомлю тебе зі своєю родиною, не почую від тебе, який я молодець. Ми б сиділи у вас в гостях, і ти б смажив свою фірмову картоплю з цибулею та яйцем, посипав кріп зверху, як тоді, коли ми сиділи без світла та опалення, а ти приніс примус, розпалив вогонь і приготував обід, смак якого я досі пам'ятаю, але так ідеально жодного разу й не повторив. Як би я хотів, щоб у мене була хоча б одна твоя фотографія. Коли вже технології зможуть відтворити твій образ хоча б за моїми спогадами?

Мені не вкладається в голову, як, отримавши стільки моральних травм у дитинстві, які так і не загоїлися, я все одно хочу мати батька. І я навіть не розумію, чи хочу я справжнього тебе, чи той образ, який сам собі вигадав. Мені навіть смішно згадувати, як мама просила тебе навчити мене грати в карти, а ти настільки не хотів, що погодився тільки за умови грати на щиглики. Якщо я не помиляюся, я зіграв дві гри, і інстинкт самозбереження змусив мене відмовитися від цієї ідеї. Навряд чи нормальна людина може розповісти, як вона давала своєму синові такі щиглики, що дзвін у вухах я ніби

чую досі. Я, напевно, просто викладу все, що пам'ятаю про наше життя, де був присутній ти, щоб у мене не залишилося відчуття недовомовленості. Мені цікаво, чи справді ти десь спостерігаєш за мною і все бачиш сам, чи тобі потрібно це розповісти.

Я пам'ятаю, як у 2000 році тебе затримала поліція на сусідньому заводі, куди ми часто лазили шукати метал і заробляли на солодощі. Тобі дали три роки умовного терміну, і все, що потрібно було — раз на місяць з'являтися на обліку. Я був упевнений, що ти не сядеш. Але через деякий час ти, як завжди, увійшов у кураж і перестав відмічатися, і тебе посадили на три роки. Мене завжди мучило питання: чи справді ти таким дурним способом потрапив до в'язниці, чи мама нас обдурила і було щось ще? Знаєш, а я в цьому плані тебе навіть перевершив. Гордість сумнівна, але розповім. Поки інші хлопці лазили через паркан і тягли трохи металу, я ходив через головні ворота, домовлявся з охоронцем і вивозив візки з металом відкрито, щоб усі бачили. Ми з другом ледве їх тягнули. Слава Богу, я не пішов далі цим шляхом. Інакше, можливо, я б і твого віку не дожив.

Я дуже любив наш район і думав, що це найбезпечніше місце на землі: приватний сектор, немає трас чи доріг, усі знають одне одного, і немає нікого й нічого, чого треба боятися. Крім тисячі наркоманів, які проходили повз наш будинок з Палермо до тролейбусної зупинки, які валялися під усіма парканами в передозах, наркоманів, які стоячи засина-

ли зі шприцами в руках, а ми все це бачили. Знаєш, у скількох моїх сусідських друзів голки з вулиці встромлялися в ногу? Ми вже з ними прощалися і говорили, що вони помруть від СНІДу, хоча, швидше за все, з кимось так і сталося. Я бачив, як мій хрещений батько, «Слон», вибігав на вулицю і бив цих наркоманів біля будинку до напівсмерті, і все одно вони не закінчувалися — з'являлися нові, а іноді й старих били по кілька разів. Ми вважали хрещеного просто суперменом. Він ніби очищав землю від нечисті.

Пам'ятаєш нашу улюблену гру? Ми йшли на «Яму», так ми називали занедбану будівельну ділянку, де ламали дерева з рівними палицями й робили собі кийки. Ми робили це красиво, адже ми теж супергерої: знімали кору з палиць, сушили їх на сонці, обмотували ізоляційною стрічкою і відразу випробовували на міцність. Там постійно було дуже багато наркоманів, які ховалися в кущах і кололися, а хтось іноді водив туди й повій, тож кіно 18+ ми теж дивилися в 10–11–12 років. Тільки після того, як покинув наш район, я зрозумів, що він не такий класний, як я думав, не такий безпечний, і ігри у нас були неадекватні. Ми були як маленькі дикі звірі, як гієни. Ми бачили, як люди згасали, наче пісня на прискореній перемотці, сідаючи на голку. Як це можна сприймати нормально, я навіть не знаю. Точно не знаю, як, перебуваючи в усьому цьому, люди можуть звідти вибратися.

Я пам'ятаю, як ти кілька разів намагався кинути наркотики. Виходить, ти усвідомлював, що це зовсім ненормаль-

но, але просто не міг відмовитися, чи це були лише показові спроби? Ти пролежав три дні без звичних тобі наркотиків, розчину за 5 доларів, і буквально вмирав, а ми все це бачили. Мені було років 7–8, і нам, щоб потрапити до своєї кімнати, потрібно було пройти через вашу, де ти лежав, корчився з піною у роті. Мама не знала, що робити, і сама була готова купити тобі розчин, щоб ти не помер у неї на очах, але боялася залишити тебе одного. Я впевнений, ти не знаєш, але я вже тоді заробляв невеликі гроші, купуючи насіння і шоколадки на базарі та продаючи їх наркоманам біля виходу з циганського провулка, де одночасно завжди було понад сто наркоманів. І мене розпирало від гордості, що я знав одного з головних циганських наркобаронів, і він мене захищав. Я єдиний там займався цим, крім циганської бабусі, яка там жила. Тоді я й сказав мамі, що піду й куплю наркотики, щоб ти не помер. Я розповів їй, що в мене там є знайомі й боятися нічого.

Я пішов і купив тобі наркотики, ти вколовся і знову став милим Сашком, добрим, здоровим, культурним чоловіком, якому щойно приніс «баян з розчином» восьми-, може, дев'ятирічний син. Ось так. Як можна сумувати за батьком, знаючи й пам'ятаючи все це? Може, я сумую за своєю фантазією, яка ніяк не стосується тебе, а просто за ідеальною картинкою з фільму? Ймовірно, я сумую за тобою, знаючи, що ти не завжди таким був. Був же час, коли ти тільки почав вживати, і мама хотіла від тебе піти. Не знаю, чи це

правда, чи мама просто переклала на мене провину за те, що не пішла від тебе до того, як ми отримали сотні моральних травм, але вона розповідала, як ми вже якийсь час жили на Таїрова з її нареченим Сергієм, і вона втомлювалася від моїх сліз. Вона казала, що я плакав щоночі за тобою, поки ти не приїдеш і не надуєш свій живіт, як повітряну кульку, щоб я посміявся і заснув. Знову ж таки, для мене залишиться питанням, чи правда це, чи ні. Ти знаєш, справді мало хто може так робити з животом, у кого немає зайвої ваги. Я теж так можу. Багато разів я фантазував, як би ми жили й до чого б дійшли, якби залишилися з дядьком Сергієм на Таїрова.

Може, тоді твій кум, мій хрещений Слон, не приймав би мою вечерю наступного дня після того, як приймав за столом усіх своїх хрещеників. Адже я приносив вечерю лише тоді, коли вже не було людей, які могли побачити, що він приймає хрещеника, сина наркомана. Але добре, що він взагалі приймав. Я стільки разів чув, як якісь хрещені батьки сварилися або шепотілися, що я в гостях разом з усіма «нормальними» дітьми. А може, це вже тоді була моя хвора фантазія і травма. Я часто розповідаю своїм друзям якісь історії з дитинства, і якщо раніше мені було соромно розповісти, хто я і звідки, то зараз з кожним днем мене переповнює гордість за те, як я зміг повернути своє життя в зовсім іншому напрямку. Коли я уявляю можливий сценарій, якби пішов твоїми слідами, мені стає страшно. Єдине, чого я боюся в житті, — це залишитися ні з чим, повернутися в ті руїни, в яких ми

жили, в борги, як у тебе, і ховатися в шафі, поки твої діти кажуть, що тата немає вдома. Погодься, це не найкраща картина. Адже кілька разів нам не вірили й знаходили тебе в шафі. Чи це моя фантазія? І як ти там взагалі поміщався? Шафою це важко назвати. Тим, ким я став зараз, я задоволений, і я пишаюся собою. Дякую тобі за ті кілька порад, які я отримав від тебе. Вони закарбувалися в моїй свідомості, як татуювання на руці. Навіть якщо ти зробив це несвідомо, я тобі дуже вдячний.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.